

GESTIÓ FORESTAL A ANDORRA: L'AGRUPAMENT COMUNAL FORESTAL

Esteve Tor Armengol
Enginyer de Monts

Silvagrina Enginyers Consultors
silvagrina@andorra.ad

1.- Objecte

L'objecte de la comunicació és exposar la importància dels boscos en les àrees de muntanya, la gestió forestal que es realitza a Andorra i la estratègia de futur mitjançant la creació d'un agrupament comunal forestal.

2.- Breu històric

Durant la primera meitat del segle XX, el valor econòmic de la fusta va ésser el principal impulsor per aprofitar i explotar els boscos d'arreu del Principat; però avui dia és la multifuncionalitat dels boscos de muntanya l'impulsor de la gestió forestal.

Després d'una segona meitat del segle XX sense quasi bé activitat forestal, l'any 1993 s'inicia una nova època de gestió forestal a Andorra amb la redacció del *Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal* del Comú d'Ordino.

Igualment i en posterioritat els comuns d'Andorra La Vella, el Comú d'Encamp, el Comú de Canillo, el Comú de Sant Julià de Lòria i finalment el Comú d'Escaldes-Engordany (anys 1998 i 1999) s'afegeixen a la nova línia de gestió forestal.

Els Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal es van realitzar en base a la informació proporcionada pels inventaris forestals prèviament elaborats.

L'any 1995, el Comú d'Ordino inicia l'execució dels tractaments amb una primera aclarida silvícola al bosc del Coll d'Ordino.

L'any 1998 el Comú d'Andorra la Vella inicia els treballs aclarint i sanejant el Bosc de la Plana.

Seguidament l'any 1999, el comú d'Encamp i el comú de Sant Julià de Lòria, inicien els tractaments forestals corresponents al bosc d'Engolasters i al bosc de La Rabassa, respectivament.

Posteriorment l'any 2000, el comú d'Escaldes al Bosc d'Engolasters i el comú de Canillo al bosc d'Entor, enceten l'execució dels seus Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal.

3.- Multifuncionalitat del bosc de muntanya

El medi forestal andorrà incrementa el seu valor afegit a mesura que Andorra es desenvolupa social i econòmicament, alhora que incrementa la seva capacitat d'acollida turística.

La funció de **protecció física** del bosc enfront els riscos naturals guanya en importància a mesura que augmenta l'ocupació del terreny per part de l'home (edificis, carreteres, equipaments, etc.).

La protecció contra els aiguats torrencials, les allaus, les esllavissades, la caiguda de blocs rocosos, la prevenció contra els incendis forestals i el risc de pèrdua de sòl, són entre altres les principals funcions protectores dels boscos de muntanya.

Altres funcions, com la **protecció, la conservació i la millora dels sistemes naturals** són els requisits base per garantir la diversitat i riquesa del patrimoni natural.

L'**interès social i l'acolliment de públic** en l'àmbit forestal complementen, en forma d'externalitats, la valorització del bosc tant en termes de qualitat de vida, com per l'interès turístic del Principat.

Finalment l'**aprofitament fustaner (o d'altres fruits del bosc)**, amb criteris de gestió sostenible, han de permetre un revingut econòmic que permeti la continuïtat del sector forestal.

4.- Estat forestal a Andorra. Dinàmica de poblacions.

Superfícies...

Propietat....

Estructures i dinàmica...

5.- Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal

El *Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal* reflecteix els boscos i les superfícies prioritàries a actuar, segons criteris tècnics i socials.

S'especifica el tipus de tractament silvícola a realitzar, el cost estimats de les actuacions i la planificació dels treballs en el temps, segons la prioritat silvícola i segons les previsions en inversió de cada corporació comunal.

El període d'aplicació dels plans tècnics és per un termini de 25 anys, segmentat en 3 períodes (5+10+10 anys).

6.- Principi de silvicultura mínima

És el principi bàsic del *Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal*, pel qual es determinen les actuacions silvícoles mínimes i necessàries pel manteniment i millora de l'estabilitat i vitalitat d'una massa forestal, segons la seva funció prioritària.

7.- Agrupament comunal forestal

7.1.- *Garantia de continuïtat i desenvolupament del sector*

La necessitat silvícola, ecològica i social de gestionar els boscos de muntanya s'enfronta amb la baixa rendibilitat del recurs "fusta", la manca d'un sector forestal amb una primera transformació de la fusta i la difícil quantificació dels serveis indirectes que proporciona el bosc.

Vista aquesta problemàtica els *Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal* es basen en una **política de llarga durada però de treball continuat**, a fi i efecte que la propietat (corporació comunal) pugui executar les necessitats silvícoles mínimes i prioritàries en un termini acceptable (en termes forestals) i amb una inversió anual assumible, segons la capacitat de despesa i l'imperatiu d'actuar de cada parròquia.

La necessitat en desenvolupar un sector forestal a Andorra i l'interès en economies d'escala, a fi de professionalitzar el sector, disminuir els costos de gestió i **garantir la continuïtat dels treballs forestals** segons la planificació establerta, són els requisits i objectius que haurien d'impulsar la creació d'una **agrupació dels comuns en l'afer forestal**.

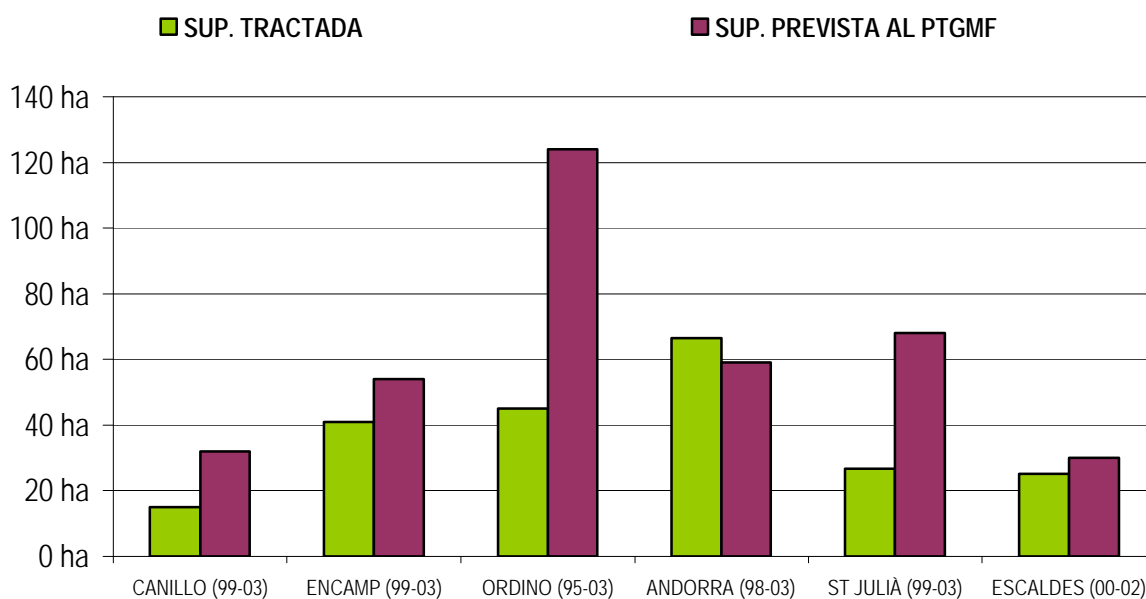
Transformació de la fusta

8.- Tipologia dels principals tractaments silvícoles:

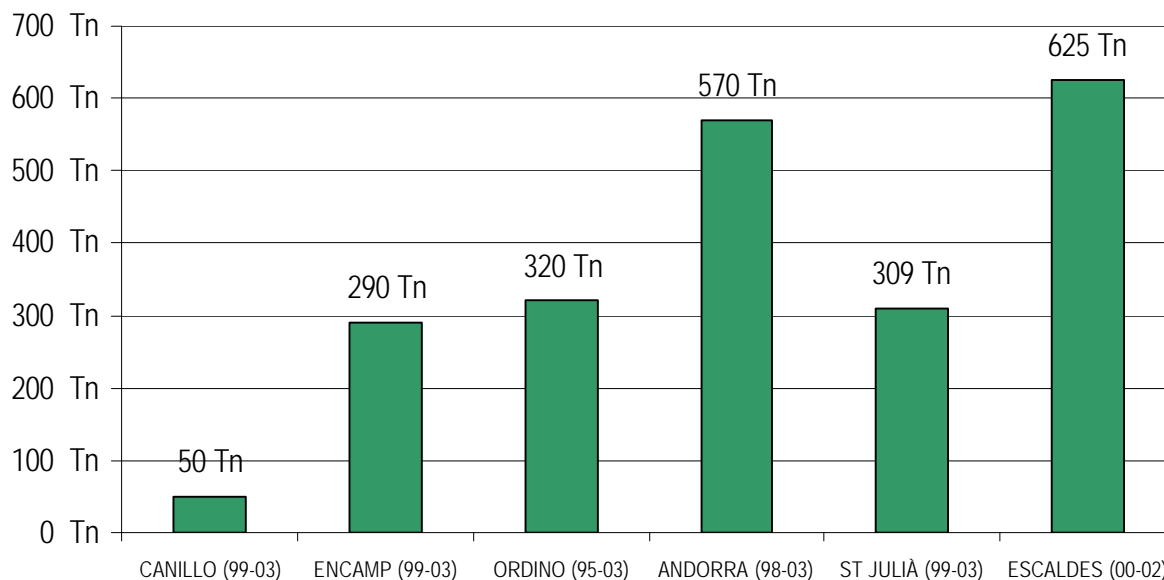
- **Desbrossa selectiva i poda de formació de l'estrat arbustiu**, principalment sobre el boix, a fi i efecte de disminuir la continuïtat vertical del combustible, en prevenció contra el foc.
- **Clareig en perxada**, proporcionant als arbres restants l'espai necessari per esdevenir arbres de futur i estables individualment.
- **Aclarida de fustal** en estat arruïnat, a fi de millorar la regeneració natural. Es respecta un nombre d'arbres morts en peu i soques altes com a refugi i "rebot" per a la fauna.
- **Tala "policia"** sobre els arbres sanitàriament afectats per fongs, tipus "xancro", de fàcil propagació dins la massa arbòria.
- **Extracció i eliminació** de les restes vegetals dels tractaments, en les zones de major freqüència social, per motius paisatgístics i de prevenció contra el foc.

Esteve Tor
Silvagrina Enginyers Consultors

SUPERFÍCIE TRACTADA DE BOSC

FUSTA DESEMBOSCADA PROCEDENT D'ACLARIDA

A.- OBJECTIU PER UN BOSC TIPUS AMB PRIORITAT SOCIAL I TURÍSTICA.

1.- ESTAT INICIAL

2.- OBJECTIU FINAL

B.- EXEMPLE DE PROGRESSIÓ DELS TREBALLS. SILVÍCOLES

C.- FASES DELS TRACTAMENTS SILVÍCOLES

COMPTATGE D'EDAT I CREIXEMENTS OPERARI FORESTAL

REUNIÓ AMB ANIMAL

DESEMBOSC AMB TRACTOR

REUNIÓ DE FUSTA

DESEMBOSC AMB HELICÒPTER